

EDITORIAL

Un problema insoluble

En diverses ocasions ens hem ocupat en aquestes mateixes columnes de l'enutjós problema plantejat en la nostra Universitat. La visita que el Comissari general d'Instrucció Pública de Catalunya acaba de realitzar a Barcelona, dona una altra vegada actualitat a aquesta qüestió que ja fa més d'un any l'Estat manté sense resoldre.

Examinant fredament, imparcialment tot el procés d'aquesta qüestió, ens trobem davant del fet inqüestionable d'un Estat que permet que una de les seves Universitats més importants visqui durant més d'un any amb un règim interí, amb els seus organismes dirigents i una part molt considerable del seu personal docent suspesos en llurs funcions i treballant sense retribució, suprimides les consignacions senyalades als pressupostos i sota el govern d'unes autoritats acadèmiques nomenades pel Govern amb exclusió de tot caràcter representatiu de la mateixa Universitat. Aquest és, ni més ni menys, el fet que estem presenciant ja fa més d'un any. En tretze mesos hem tingut diversos governs, un nombre considerable de ministres, i una sèrie una mica llarga de Ministres d'Instrucció Pública. Han passat tot aquest temps pel Ministeri d'Instrucció homes de diferent ideologia i de diferent manera de pensar. I malgrat totes aquestes variacions i tots aquests canvis incessants, el criteri que ha imperat tot aquest temps en els governs i en els ministres ha estat unànimement el de crear-se de braços davant del conflicte i ajornar indefinidament la seva solució. Han tractat, en un mot, la qüestió de la Universitat com si fos una qüestió política, com si la Universitat hagués estat complicada en els esdeveniments del 6 d'Octubre.

Com que totes les coses d'aquest món, per embolicades i fosques que siguin, han de tenir una explicació, aquesta extravagant manera de procedir dels Governos de Madrid durant tretze mortals mesos, també l'ha de tenir. I l'explicació és, senzillament, que hi ha una mà oculta que té en les mans els fils del conflicte i no permet que cap Govern ni cap ministre d'Instrucció resolgui aquest afer dintre les estrictes normes de la legalitat i de la constitucionalitat ara ja fa més d'un any conscientment conculcades. Una norma de conducta tan ferma i tan constant en l'afer de Universitat de Barcelona al través de tanta diversitat de Governos i de ministres, indica que aquest ajornament indefinit de la solució no obeeix a un pur atzar, sinó a un pla preconcebut, a un programa ben meditat. A nosaltres no ens costaria gaire de trobar on aquesta mà oculta teixeix tota la intriga dirigida a la finalitat de tallar d'arrel i matar en flor una Universitat que ha tingut la gosadia de catalanitzar fins al grau que li ha estat possible la cultura universitària.

Som pessimistes en aquesta qüestió. L'Estat espanyol fidel a la seva tradició centralista es sent geiós de la «seva» Universitat de Barcelona. I dretes i esquerres a la una no veuran mai amb bons ulls que a la Universitat de l'Estat a Barcelona hom aixequi un baluard de la cultura catalana i hom sembri una llavor fecunda de catalanitat entre els alumnes de diferents generacions universitàries; catalanitat, altrament, compatible amb la unitat espiritual de totes les terres de l'Espanya castellana. Comprenem que vist des d'aquest caire especial des del qual el veuen a Madrid, el problema de la nostra Universitat és insoluble.

COMENTARI

UNA MANIOBRA A L'ESTIL VELL

La gesta ben poc brillant del diputat radical senyor Pérez Madrigal, és del tipus més rebregat de la política espanyola pre-republicana, la qual cosa vol dir que, fins ara dels vicis de l'antic règim, no se n'ha pas ben purgat el nou. Tothom veu i tothom reconeix que en el fons dels atacs de l'ex-senglar, no hi ha res veritat ni de sincer; la finalitat dels seus atacs, sense mesura ni correcció, era fer caure el president, fos com fos.

A jutjar pel mateix discurs, desdibuixat, de l'interpellant, i dels comentaris de la premsa, la maniobra l'han concebuda, per una part, els radicals deshauciats per indesitjables i, per altra, els "modestos empleados", als quals, la llei de Restriccions del Sr. Chapaprieta, arruïnarà completament, si hem de creure les profecies del senyor Pérez Madrigal.

Els radicals assenyalats no poden perdonar al senyor Chapaprieta el sanejament operat en el Ministeri. Ells volien que tot el Consell de Ministres es solidaritzés amb els encartats, i ací no ha passat res, però, tant el senyor Chapaprieta, com el senyor Gil Robles, com els altres representants de minories governamentals varen fer impossible aquest arranjament, que hauria provocat una repulsa de tota l'opinió pública, plena ja de fàstic davant l'afer de Strauss. Dins el partit radical, es marquen ja les dues tendències: la dels imunitistes i la dels depuradors. Lerroix per ara fa de pont i probablement es decanta més pels primers. Per això vénen defeccions, com la de l'ex-ministre català Dr. Estadella, que era dels pocs bons que tenia a Catalunya el partit radical.

Els "modestos empleados", que no són tals, sinó els alts funcionaris, que, realment, si s'executa la llei de Restriccions, veuran molt dificultats els guanys extraordinaris, que per damunt dels seus obtenien, mercès a gratificacions, dietes, comissions, viatges ho-res extraordinàries i altres combinacions per l'estil, que ells mateixos s'havien procurat. Els funcionaris humils,

que són generalment els que més treballen, no tenen res a temer de la nova llei, perquè, per dissort d'ells, no frueixen d'aquells suplementos.

Per això, no són els funcionaris humils, sinó els "interesses creados", els qui fan atmosfera, a Madrid, contra el senyor Chapaprieta, i no pararan fins a fer-lo caure, per poc que puguin i el sistema que puguin. Primer va venir la crisi del senyor Royo Villanova, que encara ningú ha entès; ara ha vingut la interpellació Pérez, i demà serà altra cosa, però estem segurs que els seus esforços s'aniran multiplicant com més a prop vegin la implantació de les restriccions.

Els interessos ferits es queixen, però no es recorden dels fruits obtinguts durant els anys que han usat i abusat del pressupost. Fa més de quatre anys que, a Espanya, els governs només s'han ocupat d'augmentar les despeses i així fer-se populars, però ningú no s'ha preocupat d'augmentar els ingressos. No hi ha hagut cap ministre d'Hisenda capàs d'enfrontar-se amb els diputats, que li demanaven nous càrrecs i noves prebendes; cada dia es feien nomenaments i es creaven caixes autònomes i juntes especials. Per això, cada any, el déficit s'eixugava amb emissions de deute públic.

Es que pot augmentar-se indefinidament el deute públic? Es que el déficit havia de convertir-se en crònic, per arribar a les xifres paoroses que ha arribat a França i que ha motivat la intervenció "in extremis" del Ministeri Laval, amb decrets que constitueixen una veritable revolució des de dalt?

Nosaltres, comprenem que hi hagi crits per part dels qui veuen suprimir-se part del torró, però no es comprèn que cap polític solvent es vulgui fer ressò dels interessos particulars. — J. A. V.

Aquest número ha passat per censura

COLLABORACIO

Girona vuitcentista

La ciutat sota el jou napoleònic

per T. Noguera i Mosqueras
pvre.

XI

Continuen les execucions a la plaça pública. — La forca és plantada a la Costa Roja i, més tard, al "Bou d'Or". — Visió macabra

Novament ens surt al pas — sessió del 27 de gener — una ordre del capità relador, Pelletier, qui manava el Municipi plantés la forca a la plaça pública per tal d'executar-li quatre persones, segons les ordres que havia rebut del General Verdier. La freqüència de les execucions durant els tres primers mesos d'ocupació — gener, febrer, març — devia portar l'horror a totes les llars. Les dades que trobem de condemnes a la pena capital, en aquests mesos, són veritablement esborronadores. Les apleguem seguidament així com altres les noves relacionades amb aquest esglaiós afer.

Trametia el Corregidor, el primer de febrer, al Municipi un ofici manant que hom donés un criat (estira-cordetes) al botxí, puix aquest, diu, no podia fer-se sol l'execrable "feina", sobre tot — afegeix — no tenint salari. L'ordre devia complir-se ràpidament car hom presumia que al cap de dos dies, hi hauria noves condemnes.

Vint exemplars de dues diferents sentències a la pena capital trametia novament Pelletier, l'últim dia de gener, amb l'encàrrec per a l'Ajuntament que les fes fixar als llocs públics acostumats. Un d'aquests exemplars es troba calendat al llibre d'actes i es refereix a un soldat del 93 Regiment francès, de cognom italià.

El dia 2 de febrer oficiava el Dr. Puig al nostre Municipi fent-lo saber que era voluntat del Mariscal Augereau que fossin tretes les forques del mig de la plaça i fossin plantades a les altures de la Costa Roja "on el camí fa una cruïlla", el que devia arrencar-se ben aviat puix eren imminents sis noves execucions. Ja era hora que la terrible vergonya de veure alçats a la plaça pública els sinistres objectes de mort fos allunyada i els objectes foragitats per sempre. No esmenten les actes la causa ni el motiu d'aquesta

humana disposició com tampoc que tornessin a apropar-se les forques a Girona, com hom pot veure a la sessió del 5 de febrer, en la qual fou llegida una comunicació del duc de Castiglione que disposava que fossin posades corrents les forques que eren col·locades sobre el "Bou d'Or" (1) per a l'endemà a les deu hores. Es molt probable que el canvi de lloc fos motivat per la llunyania del paratge de la Costa Roja. El Municipi, en contestar-li, li demanà l'auxili de quatre o cinc gendarmes "per tal d'evitar tota confusió en les obres de reparació".

A la sessió del 23 de febrer consta haver-se llegit la següent comunicació del Dr. Tomàs Puig: "Habiéndose señalado al ejecutor de las sentencias ocho reales diarios y seis reales a su ayudante por sus respectivos salarios se servirán V. V. S. S. satisfacer a los mencionados la cantidad que les corresponde contando desde el día en que empezaron a ejercer sus funciones. También deberá señalarse un tanto por cada ejecución, además del sueldo, el que deberá ser pagado de los bienes del reo y, en su defecto, de su pueblo o municipalidad." Dios, etc. Puig."

Acordaren els Regidors de complaure al Dr. Puig, en el que els era manat en la lletra transcrita, desseguida que tinguessin diners a la Caixa municipal, pel que es referia al sous del botxí i estira-cordetes, i que un altre dia parlarien del tant de més per execució.

La història, piadosa aquesta vegada, no esmenta els noms dels executors materials de la pena de mort. Es millor; puix serien encara blasmats com segurament devien ésser-ho llavors en el seu execrable "ofici" exercit mantes vegades damunt els bons patriotes i clergues de les comarques gironines.

I volem esgotar aquestes dades, tan poc plaentes segurament al lector com a nosaltres, per alguns mesos. Una lletra del Prefecte del Departament (Segueix a 4.ª plana).

(1) Paratge nomenat així encara avui, situat entre la que fou fàbrica de paper "La Aurora" i l'actual Granja Saulesiana.

ESTADI DE VISTA ALEGRE

CAMP DEL GIRONA F. C.

Diumenge dia 24 de novembre

A les 3 tarda

Campionat de Lliga de futbol. - 2.ª Divisió

F. C. Baracaldo

contra

Girona F. C.

ARBITRE COL·LEGIAT

PREUS POPULARS

Farmàcia Murtra

Medicaments d'absoluta puresa
Articles d'ortopèdia-Específics-Anàlisi

L'elaboració de les fórmules, així com tots els altres serveis són efectuats exclusivament pels farmacèutics Salvador Murtra i Josep Murtra

Rambla Llibertat, 18 - Tel. 10

LA CIUTAT SOTA EL JOU NAPOLEONIC

(Continuació de la 1.ª plana).

tament del Ter, canceller Je Roujoux, del 10 de maig de 1810, adreçada al Batlle de Girona, ens assabenta de les circumstàncies posteriors a les execucions. Pel que consta en aquesta els cossos dels penjats restaven al mateix lloc del suplici fins que eren substituïts per altres dissortats; llavors tallava el botxí la corda i el cos romania insepulcra al mateix lloc de l'execució. L'espectacle devia ésser esgarrifós. Els ocells de rampinya esdevienien finalment els últims executors de les sentències dels napoleònics. El terror s'adreçava així constantment envers els gironins precisament des dels indrets més amables dels voltants de la nostra Girona.

Es a posta, amb relació al que acabem d'esmentar, el que recordem, en aquests moments, de l'horrible pena de la crucifixió emprada pels llatins. També aquests, gairebé sempre, deixaven el cadàver damunt la creu per a que servís de terror als transeünts; i allí romania fins que era devorats pels corbs o queia desfet pel seu propi pes. Era dita comuna entre els romans, per augurar a una persona la crucifixió: "Ad corvos". Plante, amb ironia ben amarga, fa dir als esclaus aqueixos mots: "El meu sepulcre seran els "ocells". Així s'esdevenia amb els cossos dels dissortats gironins sacrificats a la ira brutal dels fills legítims de la revolució francesa.

El cavaller de Roujoux, en la lletra rememorada, molt humà, demana a la Municipalitat que faci treure immediatament, després de l'execució, els enforcats. L'Ajuntament en la contesta declara que així ho desitjava, de temps, i ja havia instat una vegada que només romanguessin els ajusticiats vint-i-quatre hores al lloc del suplici, la súplica, però, havia estat desatesa i el terror continuava imperant.

Es des suposar — les actes no esmenten res més — que la intervenció del Prefecte fou favorescuda per l'èxit prop de les autoritats militars, encara que també no podem amagar que no eren pas prou afectuoses les relacions entre aquest bon cavaller de Roujoux i els caps militars francesos.

I prou, amable lector, de visions tràgiques. Resseguint els acords de la sessió del 27 de gener trobem que el Cor-

regidor demana a l'Ajuntament que vulgui posar vidres a les finestres i balconcs de la casa que ocupava, al menys, diu, els més necessaris. del contrari ell ho farà descomptant-ho del lloguer. Fou immediata-ment atès.

Es interessant de consignar — sessió del 2 de febrer — que el nostre Municipi era també integrat per representants dels Gremis de veïns de les parròquies de la ciutat puix, en aquesta data, eren elegits diputats Narcís de Rich, hisendat, Leopold Pagès, fuster, Joan Pisserra, comerciant i Salvador Solà, botiguer i per a Sindicat personer escollien a Jaume de Bono, caudic, representants, tots, d'aquells. La presa de possessió d'aquests càrrecs era també, com en els dels Regidors, pel lliurament de les Bandes. No concorrien, però a tots els acords del Municipi, llevat del Síndic, que era present a totes les sessions.

CARTELLERA

Programa per avui nit:

Saló Gran-Via

"Vivamos de nuevo" per Frederic Mark i Anna Sten; "Asegure a su mujer" per Raul Roulien i Conxita Montenegro, i "Revista Paramount".

Teatre Albèiz

"Madre Alegria" per Riquel Rodrigo; "Así es Hollywood!" i cinta documental.

Coliseu Imperial

"El delator" per Victor Mc. Laglen; "Todo corazón" per Jean Parker i James Dunn; "Cirugía moderna", cinta còmica.

Oposiciones para médicos

Convocadas 178 plazas de médicos de asistencia pública. Para programa, "Contestaciones" y preparación. dirijanse al "INSTITUTO REUS". Preciados, 23. — MADRID. Regalamos prospecto detallado.

Telèfons del "DIARI DE GIRONA" Administració — 327. R. Redacció e impremta — 114

REMITIT

Se'ns prega — i hem de fer constar que és per darrera vegada que hi accedim — la publicació de les següents ratlles:

Sr. Director de "DIARI DE GIRONA".

Benvolgut senyor: Ben poques constar que, en lloc d'agraviar-me, en fa favor dient-me J. R. V. que tinc barra i mitja"; car tothom en té dues de barres; em posa com a mancat de barra, de la barra necessària. Que em dongui la "mitja" que ell té de més i jo no restaré defectuós d'una cosa que tan convé, particularment en els temps que correm.

I per acabar, abans de transcriure l'esmentada nota del Consell local, haig de rectificar també l'afirmació que tant m'ofèn, per mancada de veritat, en dir que la majoria de pares porten als nois a Girona o Santa Afra, quan només un de Domeny va a Girona, segurament per tenir més aprop la capital, i un altre va a Santa Afra; aquest ha sigut baixa de l'escola nacional en aquests dies de llicència meva per malaltia, baixa que més m'honra que deshonra per palesar l'enyor de la meua absència. Tothom veu ben clar les ganes de J. R. V. de fer afirmacions a base de conceptes totalment oposats a la veritat. Prou.

La nota del Consell local, diu el següent: A Sant Gregori a onze de Novembre de mil nou-cents trenta-cinc. — Davant aquesta presidència compareix el mestre nacional senyor Joaquim Saurina, exhibint uns solts del periòdic "L'Autonomista", els quals l'ataquen personal i professionalment, amb la forma més injusta i insensata que es pot concebir; protestant, per tant, dells, en els quals s'hi veu tota la intenció de feir i no dir la veritat. — Aquesta presidència es solid-

ritza a la protesta formulada pel mestre injuriat, i a ella s'associa també la mestra nacional i Secretària del Consell, per entendre tots que si J. R. V., signant de tals articles injuriosos, té algun desafecte particular o polític envers el senyor Saurina, no és just ni acceptable que s'inventin "parranyes" ofensives, atacant un Mestre que en tot temps i en quants pobles ha exercit segons es desprèn del "full de Serveis" que també exhibeix, certificat per la Secció Administrativa d'Ensenyament de la província, els "vots de gràcies" d'Ajuntaments, Consells locals i Inspeccions, han sovintejat a favor seu; i més indignant és el llegir aquests solts de periòdic, veient que les inicials coincideixen amb les d'una autoritat que ben poc zel ha palesat envers les veritables obligacions que li han correspost en el ram d'higiene i cultura del municipi. — Així ho deuen fer constar, en honor a la raó i justícia, com zeloses defensores dels drets i de la veritat, les que sota-signen. — Hi ha al segell del Consell local. — La President. — Ascensió Marcó. — La Secretària: M. del Carme Rius."

Res més i mercès, senyor Director. Amb aquestes ratlles d'avui ens acabem de conèixer uns i altres.

Que es despenyi, que s'embravi J. R. V., nosaltres no podem ni sabem perdre temps amb rèpliques, disposant-nos, en cas, a aprofitar el camí que la llei ens facilita per a rectificacions i aclariments. Seu affm.

Joaquim Saurina

Sant Gregori, 18 Novembre 1935.

RADIO GIRONA

PROGRAMA PER AVUI:

Emissió de nit

A les 20. — Obertura. Senyals horaris pel carilló. Música en discos.

A les 20. — Música variada, en discos.

A les 20.30. — Informació de les comarques gironines. Informació financera. Canvis de Valors i Monedes.

A les 20.35. — "El Comte del dia" ofert per Tabletas "Gaba", a càrrec de J. Millàs-Rauré.

A les 20.40. — Servei Especial d'Informacions, retransmès des d'E. A. J. 15 "Ràdio Associació de Catalunya". Música variada, en discos.

A les 21. — Hora Oficial. Servei Meteorològic de Catalunya.

A les 21.30. — Conversa humorística quincenal del Pont de Pedra.

A les 22. — Fi de l'emissió.

PROGRAMA PER A DEMA:

Emissió de sobretaula

A les 13. — Obertura. Senyals horaris pel carilló. Música en discos.

A les 14. — Hora Oficial. Retransmissió des d'E. A. J. 15 "Ràdio Associació de Catalunya". "Noticiari Philips". Música variada, en discos.

A les 15. — Fi de l'emissió.

QUI NO ANUNCIA NO VEN. — Comerciants, assegureu una campanya de publicitat i veureu els resultats. Els anuncis ben fets tenen gran eficàcia.

Servei de trens a la línia de Madrid a Saragossa i a Alacant

Table with multiple columns showing train schedules between Barcelona, Girona, and other cities, including times for Mercadrie, Lleuger, Omnibus, and Express services.

ESCOLA DE S'AGARÓ

PENSIONAT DE PRIMER ORDRE

Limitat a 50 places per rigorós ordre d'inscripció

Immortalable estació climàtica d'hivern

Temperatures benignes i constants.

Insolació insuperable

Sólida formació del caràcter

Acurada educació en grups reduïdíssims

La primera i única Escola a Catalunya inspirada en els mètodes escoltistes de Baden Pevell

Tots els ensenyaments

Totes les llengües

Totes les arts

Tots els esports — Tots els jocs

Demaneu prospectes i condicions a:

ESCOLA DE S'AGARÓ BARCELONA
telèfon 48 de Fontanella n.º 8. 3.ª 1.ª
S. FELIU DE GUIXOLS Telèfon 15897